

Biblioteka
SAVREMENA SRPSKA KNJIŽEVNOST

Urednik
Zoran Bognar

Copyright © ovog izdanja *Dereta*, 2024

Savo Stijepović

TRIJUMVIRAT

orfičke povesti

Beograd

2024

DERETA

trijumvirat (lat. triumviratus)
služba trijumvira, vladavina
trojice, društvo trojice, trojstvo

Krv sunca se rasula po zemlji, na sve strane.

Biće kako je stari, umorni Helije uzalud prinosio iznova sebe na žrtvu, kao što je to činio i svakog bogovetnog dana, ali, ne, to niko više nije ni primećivao. Nikoga se nije ticalo. Bogovi iz svetlih davnina, ta prekrasna božanstva, umirali su nespokojno, umirali su u poricanju, u memli doba. Nisu nam dalje bili potrebni. Činili su se komičnim i izlišnim. Istorija ih je zatrپavala i pesak je oticao s njima, oticao u neku čudovišnu klepsidru vremena, koja je, opet, tonula u tajanstveni i jezivi bezdan.

*Poslednji predeli vremena bili su rasparani vatrenim reka-
ma i nebo nije disalo kao ranije: dahtalo je sipljivo, škripalo
je i gušilo se u silovitim gejzirima koji su izronili iz tvrdog i
jalovog tla. Ništa nije nicalo, vode su iščezle i duh se nije di-
zao nad njima. Cela je zemlja ključala i planine se urušavale.
Čitav svet je nestajao i tek se jedno bezumno lice u otrovnom
zraku smeјalo nad tim slikama. Smeјalo se, cerekalo, vrištalo
i slavilo.*

*Pustoš je, čini se, uvek imala smisla za izvrsnu komediju.
Bila je na početku, uslediće i na kraju. A taj kraj sveta je nudio
strahovite, snažne i predivne slike.*

To je vredelo videti.

Džasper Džons, *Uspomene umrlih*

O REKAMA KOJE ODLAZE

*Stojeći na rakršću, mahao sam im da me pokupe
Za mene niko nije znao, svi su samo prošli pored.*

Robert Džonson, *Raskršće*

Bila je, činilo se, još uvek noć kada smo krenuli preko reke. Ali, ne mogu biti siguran. Jer, opet mi je izmakao onaj trenutak rađanja dana za koji se nadaš kako ćeš ga jednom i uloviti: zora ovde uvek nekako naglo bljesne i razvali noć divljom i rumenom šakom. Kao što, na jugu, posvuda čini.

Jutro smo proveli na kopnu sa trgovcima i vojnicima. Dan je odmicao kao spora i ranjena zver. Dopustio sam jednom gnevnom kramaru da mi, pokazujući na crnce koji su se micali ulicama između naslaganih sanduka, dugih baraka, naherenih magacina i klimavih pojata, govori o talismanima koji se, *sasvim slični ovima*, nose i u plemenu Čitimače – on je, naime, već trgovao sa njima, na obalama slavne reke Mešasebe. *Gris gris*, cvili tužni američki mešetar koji se iz ko zna kog razloga našao na ovom mestu.

Ludi, zatupasti bakalin iz Floride, nastavlja da melje, kako bi ubio vreme dok ne nahrupe prvi nakupci, sve vreme me pažljivo zagledajući, ali ništa ne pita, ni kakvi su moji poslovi i šta tražim tu. Zna da to nije pristojno. Teatralno, napokon, izgovara svoje ime: Rebenak. Ne znam otkuda mi je poznato, to ime premećem u glavi i ne mogu da ga se setim. Čak mi se i njegov lik čini kao da sam ga ranije već negde video.

Posle toga, pokušao je da ostvari kontakt i sa mojim ljudima, rasipajući dosetke, nudeći usluge, nudeći robu. Oni su očutali. Dao mi je, Rebenak, rastajući se, medaljon sa Misisipija, voodoo kolajnu sa niskom zuba nekih životinja, pretpostavljam. Okačio sam je o ruku, pasovala je upravo tamo, o levu mišicu. Na levu je ruku okači, onde treba da bude, rekao je Rebenak, izgubivši se u gužvi koja se naglo stvorila. Iščezao je tako što je laktovima udarao crne ljude levo i desno, galameći kako samo traži prolaz. Napokon, gužva ga je i progutala.

Gomila sveta je nagrnula u jednom trenu. Ne znam ni odakle. Crni, beli, crveni, svi su bili u poslu. Vojnici, deca, preprodavci, žene i lečnici, ljudi iz unutrašnjosti, ljudi sa reke, kasapini, oružari, ribari, svi su se muvali kroz, na brzini stvorene uličice koje će, tokom večeri, najverovatnije iščeznuti. Ostaće samo stara, dobra prašina. Do naredne nedelje, kada će se taj čudni i iščašeni bazar, ta pijaca, ponovo pojaviti na istom tom mestu.

Ne, nije trebalo da budem ovde, pomislio sam, hvatajući se za bocu, ali ta flaša, ona, kao da se, ma koliko povukao

iz nje, nikako nije praznila. Kao da ju je demon zemlje, rastočen, zajedljiv i kivan, punio iz zraka – lepljivog i smeđeg, gotovo opipljivog zraka iznad malih, peščanih kratera u kojima bi glas svakog od nas naglo umirao – nekim teško ceđenim kapima iz niskih i raskomadanih, zagasitih oblača. Bili su to, tamo gde smo stajali, krateri mutavaca, tako su ih zvali, neme kružnice. Polja mrtvaca, polja bez sluha. Mala gluva korita.

Nije mi ovo bilo potrebno. Progutao sam tri leka protiv aritmije, lekove koji su, u suštini, ma koliko bili preventivni, štitnici srca, nisu na njegovoj strani, u odbrani, lekove koji dodatno slabe taj divni mišić već pun ožiljaka i rana, lek koji nije dobro rešenje – mada ruku na srce, a na isto to srdašce, slabи ga i sve drugo, vreme, neuroze, pareze moždanog živca, vrele strasti i masna jetra – i zalio ih burbonom, kako drugo. Ne vodom i nisam ga uzeo na suvo. Rakija ga rastroči u hipu, istopi brzo u ljutu slast.

Voda je ovde otrovana, rekli su mi, nemoj je pitи u selima, nemoj je pitи u gradu, uzimaj flaširanu, u hotelima. Ima i mineralnih, znaš da ima i njih, nemoj nipošto pitи iz bunara, ništa to ne diraj. I nisam.

To za bunare sam shvatio ozbiljno. Nisu to durmitorske stubline.

Voda. Ambivalentna je stvar: jednako je element propasti koliko čini i plimu života. Najviše mi ima smisla kada se ukrsti sa vinom. A pročišćenja što se tiče, ona nekada dolaze i kroz vatru.

No, ovde se voda iznimno poštije. Veruje se u vodenu bića, žrtvuju se, u danima suše, i ovce i kokoš, često se izgovaraju molitve, šapuće o kišnom kamenju, sultani i ministri produžavaju rituale, a crni misionari uz *očenaš* i *evanđelje* nude plemenu i selu svoje poznavanje geomantije, negde, uz visoku vatru, kolju kamile, a negde lavovima bacaju but govečeta, sve radi dolaska kišnih oblaka. Vodocene, ne rasipaju se. Ovde su ljudi ubeđeni da će, po smrti, poput sunca utonuti u vode Zapadnog mora, koje svake noći uranja ne bi li osvetlilo donja carstva umrlih.

Osvetliti strašne špilje, levkaste ureze i ponore.

Fojbe, fojbe, mlječne fojbe, bijele arterije crne zemlje, zdele i napukline, useke, žljebove, karst, krečnjak, tamne, o, tako tamne fojbe...

Messalla, Messalla, povikao je visoki, crni čovek na obali te velike reke, dignuvši obe ruke u vazduh, kao da vrši predaju, i on i cela njegova tamna četa. A reka, pored čije obale su stajali, zvala se Logone. Na geografskim kartama, mapama, školskim i civilnim, svejedno, ona je bila poput blago izvijene i neugledne, plave linije, a uistinu, van putničkih karti, uživo, bila je doista široka, duga dobrih hiljada kilometara i kao takva, glavna pritoka slavne reke Šari. I usred vrelog prepodneva, u stravičnoj i sunčanoj šizmi, oblapornom i teškom, crnom raskolu dana, Logone je tekao nemo, tekao mračan, kao što bi to činila neka surova, oprezna i svečana zmija.

Zmija koja uporno sikće i čuva svoj otrov. Može se to videti i u vojnim, atlasnim sveskama. U francuskim atlasi-ma, tamo najpre.

Da si prokleta mimo sve zvijeri poljske; na trbuhu da se vučeš i prah da jedeš do svoga vijeka, tako je Bog rekao zmi-jiji u Edenskome vrtu, nakon što je naglo zahladnelo. Nego da odista zahladni tih dana na zapadu mlade Republike Čad, u gustom tkivu tog kopna, u toj smeđoj smeši krvi, limfe i mesa zemlje, u tim iznutricama, za tako što nije postojao niti promil šanse. Istina, noći su posebna priča, tmasta je i masivna povest zvezdanog kroja, one su goto-vo katarzične, živog su i ekstatičnog ritma. Nego, o noći se sme govoriti tek šapatom, tihim glasom i bez uzbuđe-nja. Bolje je to i prećutati. Jer, u noći, u Sahelu, u užasnoj tmini pod ranjenim zvezdama, teturaju se i opaki demoni, okome se na ljude, padaju na sva četiri uda, te hitro grabe preko polja i kolja, kidaju duše nesmotrenih, vodeći ih sa sobom na rubove sveta, na periferiju, odakle se može lako strmoglavit i u deseti krug pakla. Demoni se ulovu, zna se, veoma raduju. Lovinu razvlače kroz pesak i mrak, zatrpa-vaju ili – još verovatnije – okivaju je, bacaju pod kamen ili u kakvu gluvu špilju. Jer, *kao što se oblak razilazi i nestaje ga, tako ko siđe u grob, neće izaći.*

Nedaleko odatle, na dvadesetak metara, neki obe-sni štazijevac je urlao *versteht du mich*, ludački šutirajući omanjeg crnca koji se već ceo savio u klupko, slineći svoju crnu krv. To njemačko i bizarno *gospodsko vikanje*, zapo-vedničko, jalovo i tvrdo nadmoćno *ja*, nije mi godilo. Mora

biti kako sam to davno negde čuo, to gorko, to surovo *ich* – mora da je bilo, verujem da jeste, u ranim godinama – ne znam, ne mogu tačno da se setim kada ili gde. Nevažno, ali nadmeni zvuk tih germanskih reči je i dalje hroptao kroz moju drob. Ta se okrutna i glasna bujica reči činila poput tajnovitog odjeka u memoriji, bile su to skrovite odaje, dugo skrivani echo u želucu, jednjaku ili pre u malom mozgu, u šesnaestom delu leve sfere mozga, xzo odeljak: tu se, sestrice lepa, nalazi jedan stari, prastari, rđavivi čavao, budite mirni, tu je on, tu je vrag, znam, ali čavao *želim van*. Slutio sam da je taj isti jezik i ton, *šprehenzi* ili već slično tome, hroptao u mojim živcima, kao udaljeno sećanje na podmuklu tamu iz ranog detinjstva. Jasno mi je kako je *parla, bastardo* poslalo moje roditelje u smrt, oca i mater skupa. No, svakako mi je mrsko bilo da iznova slušam birtijski i drski nirnberški. Mislim kako sam još pljunuo u njegovom pravcu, ka *Stasi Gestapo* oficiru. I ta je balkanska, grčka pljuvačka, niz krivine u sitnim i peskovitim izbočinama, prerasla u potok, pa u reku, potom u daleko veću vodu, da bi, na koncu, to jelinsko-černogorsko *pljuc* postalo ogromno more. More preziranja, more čuđenja, neprihvatanja i žalosti.

– Ne radi to, zadrži gorčinu u sebi, neka pristojnost bude naša odlika – rekao je Petar Strugar, koga su gotovo svi iz našeg društva zvali Basarvjuk. – Ti su bednici, svi nemački agenti, sada na našoj strani. Ne uzbuduj se, ne odviše. Pusti šta je bilo. Ako mogu ja, uveren sam kako možeš i ti.

Oh, ali *et je ne m'en excuse pas*, moj saputniče, jer...

Pljuvačka čoveka zna sve jezike ovog sveta. Ona je sirup iz vavilonskog voćnjaka. Ume da otruje ne tek porcije nekakve stacionarne čorbice, već i silne vodene tokove, pritoke najpre. Da, reke truje, kao da su najpodesnija tela kojima se može, poput veselog pseta, približiti i u njih uliti svoj tamni, gusti sok. Svi su temelji društva, zar ne, obilno zasuti kiselom pljuvačkom roblja. Roba, groba i droba.

Što smo drugo no to, hajde, iskreno... Što drugo do robovi?

I roblje danas, ovo ovde, i groblje buduće.

Ovu i ovakvu civilizaciju, istina, napravili smo jednako ti i ja, moj brate, jednako ti i ja, sestro. Krivi smo svi skupa. Nemoj se žaliti, ne. Makar meni ne. Mada, sestrice Istorijo, u tebe bih rado smestio svu moju krivnju, koju nikako ne opažam u tvom prisustvu, a tu je, nije da nije, pulsira ta krivica, sestro draga... Nekada se osnaži, nekada umekša, znaš već kako ide, pa još ako si zamašnija u stražnjici ili u kukovima, onda, ah, onda... Onda je moja krivnja tek ona stara, muška aspida.

Ući ću u tebe straga, kao luda beštija, slepa, krasna Historijo.

I Logone je puzala tiho, gmizala je nestvarno, povremeno tek odižući na mutnu površinu svoju sivu i oblu kičmu, jezivi talasni hrbat, mreškajući to dugo i umorno vodeno telo, slabašno sikćući, ali se od njene strane nije mogla očekivati nikakva svežina. Ne od Logone, jer je ta reka širila jedino vatru, svirepu i podmuklu vrućinu i ludu temperaturu na sve strane sveta. Upijala bi i usisavala u sebe svaku

zraku sunca, duboko, duboko u sebe, u svoje muljevito i pakleno korito, a potom ih zlokobno i na prljavi, haotican način jarosno rasipala po obalama i dalje, mnogim miljama dalje. Samo se tom i moglo nadati od nje, tek srdžbi, besu, potmulom drhtanju, drevnom i kiptećem revoltu. Mada je onde, u toj reci, živila i jedna čudovišna zver. Mutavi, zli reptil. Oh, da, nazreo sam to, opazio monstruma.

Reptil, strašan i mračan, čudljiv i ljut, srdit. Gmizavac bez očiju.

Kilometrima i kilometrima dug.

Ne, nije trebalo da budem ovde, znam kako sam najpre to pomislio. Nije trebalo da budem pod ovim žalosnim, snažnim i izneverenim suncem.

I nije bilo sumnje kako se crnac, zapravo, obraća meni, mlateći rukama kroz teški, nepodnošljivi zrak. *Messalla, oh Messalla*, rekao je iznova i još glasnije, široko osmehnut, toliko, naime, osmehnut da se činilo i da mu se oči smeju, zatim obrazi, pa cela glava. Bilo je u tom prostranom kezu nečeg tajanstvenog i nedokučivog, nečega prastarog, kao i nečeg mahnitog; u taj se osmeh upleo grimizni super šnit, komad đavoljeg ljutog korena mitskog gneva, koji još uvek nije bio dovoljno razvijen, ali koji će, svakako, uskoro, izrasti u okrutni i grozomorni cvet osvete. Ponavljajući reči, ono *Messalla*, tri, četiri, pet puta *Messalla*, za koje nisam znao ni šta bi trebalo da znače, hitro nam je krenuo u susret, poput poštara koji mora da nas sve iznenadi. Dvojica mojih pratilaca sa strane su se, mahinalno, malo komično i ovlaš, dotakli svojih revolvera za pojasm,

dok se Simon Laval, lepi provansalski pobunjenik, veselo, uz staru trubadursku pjesan *Vreme će tako večno teći*, i koji je, bez pitanja, krenuo na put sa mnom, osmehivao sa nekom vrstom blagosti i potpunim mirenjem sa celim svetom, kao da je kakav posvećenik u sve misterije tužne, o koliko samo tužne, puste sahelske regije.

Vreme će tako večno teći, kroz dane, meseca i ljeta,

Al' tebi mogu sada reći: duša moja i dalje je zaneta.

Tako je Simon Laval, savetnik zabranjenog PPT-a, *Progresivne partije Čada*, politički najamnik, komornik, šegrt, kalfa i trgovac, koji je odlučno zagovarao svaku radikalnu struju, akciju i žestoko delovanje, pevao napev starog majstora pesnika, slavnog Bernara od Ventadura, pevao bez žurbe, olako prebirajući po tankim žicama neke čudne istočnjačke gitare kratkog vrata, katkad drsko menjajući i sam tekst pesme.

PPT je, uzgred budi rečeno, okopnio, osušio se i nije posedovao više onu snagu od ranije. Lavalu to i nije naročito zasmetalo. Uleteo je u neku divlju frakciju FAN-a, kojoj nisam nikako umeo da upamtim ime. U to vreme je tamo vladao veliki metež. Ljudi su se grohotom smejali saznajući kako su dugi bodeži kidali meso njihovog brata, sestre ili oca, prijatelja. O, raduj se, brate! Svi su se uzusi onde kidali. Svi. I Bruselj se smejavao tome, i Pariz se smejavao tome, i osunčana Lišboa se kikotala. I Beograd je zbijao šale, čak su i kopćanski eremiti zadovoljno trljali ruke. Oh, velike su radosti cvetale na tlu Europe, kada se sve to posmatra sa velike udaljenosti, sav taj masakr i klanja crnih ljudi iz

raspamećenih i razbijenih kolonija. A tek London što se grohotom smejao, udarajući se po hladnim vestminster-skim butinama, upravo kao što se i ludi Rus smeje, duboko iz stomaka, iz jetre, iz mošnica. Ho-ho-ho-ha! A-ha-ha-ho-ho! Jer, Brit i Rus, te Kelt i Sloven, jeste li znali, blizak su rod. Iz iste su klevke oni bljuvali, iz iste klevke, verujte na reč.

Simona Lavala sam upoznao odmah po dolasku u Ndžamenu – i znao kako će me čekati tamo – u foajeu hotela gde sam odseо, za šankom koji se protezao verovatno na nekih desetak metara od ogromnih ulaznih vrata do vrata za osoblje koje je usluživalo isključivo beli takson. Bili smo sličnih godina, godilo mi je društvo s njim: delili smo ista oduševljenja, ne uvek i uverenja, ali nešto je valjalo ostaviti po strani. Kada smo krenuli s pričom, tvrdio je kako uporno radi na obnovi novina koje su se, tokom šezdesetih, zvale *Culture du Chad*. Činilo se da je istina ono što govori, mada je istina među belcima u pojusu Sahela imala tisuću lica koja se menjaju, udešavaju pod maskama ili razuzdano plešu sa vetrovima i dobima.

Jer, vreme će tako večno teći...

Ne, nije bilo nikakve potrebe oslanjati se na oružje u kožnim futrolama i za pojasm ili uz rebra, crnac je, očigledno, i videlo se lepo, bio bez oruđa i goloruk, ali su moji pratioci bili ljudi iz jedne južnoslavenske, i nimalo pitome direkcije, ljudi pri diplomatskoj, razume se, nezvaničnoj misiji u Africi. Bio je to personal koji je radio, doduše kratko, na margini državne bezbednosti, modro telo Službe, tek usvojeni mladci, pažljivo odabrani iz federacijskog

sirotišta, iz podrumske, vlažne, mnogo udaljenije i skrovitije udruge nego što je bila Udba. Bili su mladići, potamneli od blasfemijiske ili svetle afrikanske zvezde, zavisi iz kog ugla gledaš na stvari, na ritmofoniju, geodeziju ili zemljopis, jer bili su oni i *crnorukci*, *crnokukci*, kako god, koji su činili ono čemu su naučeni, pokriveni širokim i grimiznim plaštrom što ga je krajem sedamdesetih godina, šio i rašivao, krpio i iznova popravljao Mihovil Balota, dužnosnik, stari poverenik republike, načelnik i komesar, nadzornik, tihi, jedva čujni i gotovo krotki *croato lavoratore*, zapovednik celom osoblju potpalublja jugoslavenskog *Morlaka*.

Morlak je bio brod koji je sekao pučinu sveta, razbojnička lađa u biti.

A Mihovil Balota je bio stožer u trbuhu toga broda, jezuita i komunista istodobno.

To je u Balote izvrsno zaledlo, upravo kako je u levu ruku jedan, u desnu netko sasvim drugi. Hajde, ruku na srce, išlo je: u njegovom slučaju, kakav se predstavlja i kakvim se činio, štimalo je sve, ali hodalo i nekako naopako, iščašeno, kao da je na grubim i koščatim rukama gazio preko oštrog sipara i stenja, niz tešku golet, krš i velebitski kamen. Zvučao je u sinkopama taj izvrnuti hod. Hrvat je iz sela Rakalj koje udiše isparenja soli na jugoistoku Istre, u blizini mora, s prezimenom obitelji, koja se gubi u magli vremena: Mihovil Balota, *istiniti i prilježni patriota, pravični domoljub* kakvim se neretko slovio, ali izvesno, i težak soj, radosna ruina, razularena ruševina koja je, pod tim imenom, provlačila golemo granično kamenje još od slave svog pretka,

vrloga don Mihovila Pavlinovića, prvaka preporoda hrvatskog naciona, pokreta kojeg je u devetnaestom veku zdušno podržavao glasoviti kružok zadarskih bogoslova, sjemeništaraca, isprva nemalo oduševljenih svojim istočnim komšijama, da bi im kasnije to isto serbijansko susjedstvo zadavalo glavobolje i teskobu u grudima, u srcu i žilama, bacalo u uzvištene muke, ravno u lomaču naciona, u blistavi plamen koji će roditi skerletnog kroacijskog feniksa, dakle, *rinasce piu gloriosa, jer nastade ona kao nova i u još većem sjaju.* Eh da, on, taj Balota, stajao je upravo na toj liniji, stajao stameno, kao kakav šaman, vrhovni žrec *postmaspoka*, otvoreno prezirući nametnutu *suburbiju* svom plemenu. Držao je i do stare slobode hrvatstva, ali je istodobno bio obazrivo spojen i za *serbianski* kaiš.

O Srbima on bi, istina, veoma lepo govorio, o njihovim podzemljaškim i mahnitim, kamikaze strujama, no u isti je čas širio hrvatski evropski vez, ustuknuo bi i napravio katkada otklon, stvarajući u tom kolopletu bezočnu i aritmičnu šizofreniju. I niko mu od upućenih u te njegove radnje nije na tom zamerao. Pa, hajd', opet ruku na herc, Mihovil Balota nije bio nekakav praznoslovni socijalistički agitator, revnosnik, ni manjakalni nationalist. Bio je, prosto, na takvom mestu, na uzvišici s koje je mogao, i uz kliktaje i veselje, puštati svoje gladne pse kamo god bi bacio oko, na visoke etničke buktinje, zatim u svaki republički *pepel in kri*, pretvarajući se u pravednog ratnika koji, kao u kakvoj novotarskoj pobožnosti, ište jedino učinkoviti i sveti duh komunizma što u naletu i stihijama snaži

temelje novog društva, himeru, hipogrifona, besnu lamiju od države, crvenu hidru jugoslavenske, smutne zbilje. On bi ponekad govorio i o svojoj tkačkoj veštini, o umeću i skrovitom delovanju unutar komune, govorio kao da je u pitanju odvažno i podvižničko uzdizanje, odlučni skokovi preko napuklih duhovnih lestvica mističnog *Ilirika*, te zanosa duge povesti koju je tesala dražesna kroacijska Melpomena, nježni bršljanov vijenac, upleten o zidove zamrlih kapelica u Dalmaciji. Oh, *divina Croazia*. U stegnu, čvrstom krilu etrurskome. I pod pazuhom Vatikana. U jetrići Vienne, u krvotoku Dutches Reicha i u zglobu Rome. Ima nje, ima je još i u bledom sećanju Srbalja, kroz Hercegovinu, kroz Pivu, pa još i dalje, sve do Skadra i još južnije. Ide sve to u provincijske kazane, uliva se u zdelice od drveta i pomalo bakra. Drevne etrurske zdele, relikvije.

I upravo me je Mihovil Balota poslao na konačnu adresu, na adresu koja je glasila *Bongor, Mayo-Kebbi Est. unnamed road, Bongor Lyceum, Chad*. Kao da me je nehajno odaslao na *Abbey Road* prometnicu ili šumu Svetog Jovana i cestu B507. Ali, Bongor Licej ne pripada okrugu Kamden. Daleko je odatle, verujte, prilično udaljen od Euston ceste.

Ne, nije trebalo da se nađem ovde. To nije smelo da se dogodi.

Pa ipak, bio sam tu.

Pred rekama koje odlaze i koje se nikada više vratiti neće.

Sadržaj

O REKAMA KOJE ODLAZE	9
CRNI HRISTOS	22
<i>NUAGES</i>	32
NEKA VRSTA POVRATKA KUĆI	48
TEŽINA OVOG SVETA	71
HAVARIJA NA SUNCU ili <i>BACK IN SFRJ</i>	79
<i>HULA HOOP</i>	124
<i>E PLURIBUS FUNK</i>	163
TRIJUMVIRAT	172
MOJO PIN	207
MRTVE ZORE I CRNA KRV	235
INTERLUDIJUM	263
<i>HISTORY IS BUNK!</i>	267
<i>HETAIROS</i>	301
TO JE BILO ONE NOĆI KADA SMO UJAHALI U GRAD ..	320
TALPE	331
DIREKCIJA F	351
TRIJUMVIRAT II	375
<i>TITO IS DEAD</i>	401
LICEM OKRENUT SEBI	413

Za izdavača
Dijana Dereta

Lektura i korektura
Isidora Injac

Likovno-grafička oprema
Marina Slavković

Prvo DERETINO izdanje

ISBN 978-86-6457-553-9

Savo Stijepović
TRIJUMVIRAT

Tiraž
1000 primeraka
Beograd, 2024.

Izdavač / Štampa / Plasman: **DERETA doo**, Vladimira Rolovića 94a,
11030 Beograd, tel./faks: 011.23.99.077; 23.99.078, www.dereta.rs
KNJIŽARA DERETA, Knez Mihailova 46, Beograd, tel.: 011.26.27.934, 30.33.503

CIP – Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

821.163.41-31

СТИЈЕПОВИЋ, Саво, 1970–

Trijumvirat : orfičke povedi / Savo Stijepović. – 1. Deretino izd. – Beograd : Dereta, 2024 (Beograd : Dereta). – 429 str. ; 21 cm. – (Biblioteka Savremena srpska književnost / [Dereta])

Tiraž 1.000.

ISBN 978-86-6457-553-9
COBISS.SR-ID 147637257